

nisterens Stilling er i saadanne Spørgsmaal noget vanskelig, men Vanskeligheden formindskes ikke derved, at man benægter Vanskeligheden. Jeg vil tillade mig her at bruge et Udtryk, som jeg haaber, man ikke vil forbreide eller lægge Mere i, end hvad der allerede ligger deri. Ministeren maa her paa en Maade staae som Mellemmand eller som den, der har en naturlig Opfordring til at mægle mellem Rigsdagen og Kirken. Det ligger i Sagens Natur, at Kirkeforholdenes Ordning har en noget anden Charakter end Ordningen af hvilket som helst administrativt Forhold, og naar der da er Tale om at give Mænd af Kirken Velighed til at udtale sig, saa er det slet ikke Meningen at stille dem over Rigsdagen. Naturligviis staae de under Lovgivningsmagten i alle Spørgsmaal, hvor der er Tale om Lovens Gjennemførelse, men der er ved Siden deraf et vist Omraade, hvor de bevæge sig med en Selvstændighed, et Omraade, hvorpaa Staten ikke bør trænge ind, og netop derfor er der Grænsforhold, hvor Staten gjør vel i at lade Kirken komme til orde, inden der gives Lov. Under de saaledes foreliggende Forhold anseer jeg det ikke for heldigt at votere en Lov som denne. Efter mine Begreber ligger der i Troen paa, at en saadan Lov skulde kunne udrette noget væsentlig Godt, en Overtro paa Lovgivningsmagtens Indflydelse. Det ærede Medlem, som nylig havde Ordet, erklærede, at det var umuligt for den kirkelige Styrelse at virke i den Retning, som han selv ønskede. Det kommer an paa, hvor Meget man forlanger. Der kan albrig være Spørgsmaal om en fuldstændig Tilfredsstillelse af enhver religiøs Trang, hvor den viser sig, det vil Ingen troe; den, som troer det, er en Sværmer. Derimod troer jeg ganske vist, at det er den øverste Kirkebestyrelses Pligt og Opgave ved de forskjellige geistlige Embeders Besættelse at tage særligt Hensyn til de stedlige Forhold, ikke ganske enkeltviis i Forhold til enkelte Individier i Menigheden, men i en større Almindelighed, end det just er muligt, naar man ved Befordringen gaaer strengt frem efter Ancienniteten. Paa denne og paa flere andre Maader vil den kirkelige Styrelse kunne udrette Meget, men den vil hverken ad

denne eller ad nogen anden Vej kunne bervirke, at enhver Trang bliver tilfredsstillet.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg maa bringe den ærede Taler, som nu satte sig, min Tak, fordi han oplæste en Deel af den Erklæring, som jeg afgav i forrige Møde. Jeg har gennemlæst Gjengivelsen af mine Udtalelser, og jeg fastholder dem i alle Henseender; det er en fuldkommen correct Udtalelse af min Opfattelse af Forholdet. Jeg skal vide at finde mig i at lade det staae som en uopløst Gaade for den ærede Taler, hvorledes det virkelig har været muligt, at en Minister har kunnet nære en saadan Ansættelse. Jeg seer ikke noget Selvmodsigende deri, og jeg fastholder, som sagt, ligeoverfor det høie Thing min Udtalelse, saaledes som den er gjengiven i Tidenden. — Jeg har kun een Bemærkning endnu at gjøre, nemlig forsaavidt den ærede Taler meente, at der laa en Nuance i min Udtalelse om, paa hvilket Standpunkt jeg vilde stille mig, hvis Udcastet, ændret i den Retning, som her er Tale om, kom til at foreligge til kongelig Stabfæstelse. Det var ikke min Tanke, og det ligger ikke i min Tanke, at der skulde være nogen som helst Nuance i min Udtalelse i saa Henseende; for mig vil i dette Tilfælde en Tilraaden og en Fastholdelse af min Tilraaden falde fuldkommen sammen. Forsaavidt som den ærede Taler dernæst gjorde en Bemærkning om, at det var urigtigt — eller at det idetmindste var et Udtryk, som kunde misforstaaes —, naar jeg havde talt om et Overskøn, som Biskopperne i det omtalte Tilfælde kom til at afgive over Lovudkastet, da vil jeg indrømme, at det ogsaa kan kaldes et Sideskøn, men, hverken naar det opfattes som Sideskøn eller Overskøn, forekommer det mig at være rigtigt, at en constitutionel Minister slyder noget Andet ind mellem Rigsdagen og Hs. Majestæt, og af denne Grund fastholder jeg ogsaa den Erklæring, som jeg har afgivet. — Naar den ærede Taler sluttelig gjorde en Bemærkning om, hvad der kan udrettes fra Kirkebestyrelsens Side for at skaffe en noget mere tilfredsstillende Sjælesorg i Kirken end